

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 21.01.2000
KOM(1999) 708 lopullinen

2000/0021 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON SUOSITUKSEKSI

**opiskelijoiden, koulutuksessa olevien, nuorten vapaaehtoisten, opettajien ja kouluttajien
liikkuvuudesta Euroopan yhteisössä**

(komission esittämä)

PERUSTELUT

I JOHDANTO

1. Henkilöiden vapaa liikkuvuus on yksi EY:n perustamissopimuksen peruseriaateista ja koskee tietysti palkattuja työntekijöitä ja itsenäisiä ammatinharjoittajia, joihin opettajat ja kouluttajat pääasiassa kuuluvat. Vapaa liikkuvuus koskee kuitenkin myös muita kuin työntekijöitä. Niidenkin, jotka haluavat – usein työnsä ulkopuolella – opiskella taikka osallistua ammatilliseen koulutukseen tai vapaaehtoistyöhön, on voitava hyödyntää tätä vapautta päättäessään osallistua johonkin yhteisöohjelmaan tai muuhun toimintaan toisessa jäsenvaltiossa.
2. Vapaa liikkuvuus sisältää pääsyn jäsenvaltioiden alueelle ja oleskeluoikeuden. Yhteisön kansalaisilla on nämä oikeudet, ja perustamissopimuksen 12 artiklan mukaisesti heille taataan yleisesti, ettei heitä syrjitä jäsenvaltioissa.

II TAUSTA

3. Euroopan kansalaiset ovat jo kauan olleet kiinnostuneita opiskelijoiden, koulutuksessa olevien henkilöiden, nuorten vapaaehtoisten, opettajien ja kouluttajien vaihdoista. Sisämarkkinoilla ja alueella, jonka sisäiset rajat häivytetään, ihmisten liikkuvuudesta tulee entistä tärkeämpi tekijä Euroopan kansalaisuuden lujittajana ja kulttuurien välisen ja sosiaalisen integraation välineenä. Yhteisön toiminta alalla pääsi täyteen vauhtiin 1980-luvun jälkipuoliskolla, jolloin hyväksyttiin muun muassa seuraavat yhteisön ohjelmat: Comett ammatillisessa koulutuksessa (1986), Erasmus yleissivistävässä koulutuksessa (1987) ja Nuorten Eurooppa nuorisoalalla (1988). Ohjelmia on sittemmin perustettu lisää, esimerkiksi nuorten eurooppalainen vapaaehtoistyö, ja niiden ansiosta sadat tuhannet eurooppalaiset ovat voineet osallistua haluamaansa toimintaan jossain toisessa yhteisön maassa. Yhteisöohjelmissa järjestettävien vaihtojen lisäksi yksittäiset kansalaiset harjoittavat liikkuvuutta omasta aloitteestaan.
4. Euroopan parlamentti on korostanut useissa päätelmissään, että on tärkeää pyrkiä toteuttamaan täysimääräisesti henkilöiden vapaata liikkuvuutta Euroopan yhteisössä. Lisäksi se on vaatinut liikkuvuuden esteiden poistamista, jotta ihmiset voisivat halutessaan liikkua rajoituksetta yhteisössä.
5. Myös ministerineuvosto on ilmoittanut kannattavansa avointa aluetta, jossa liikkuvuuden esteet on poistettava. Yleissivistävän koulutuksen alalla neuvosto totesi 24 päivänä toukokuuta 1988 antamassaan päätöslauselmassa¹ ja 27 päivänä marraskuuta 1992 julkaistuissa päätelmissä², että opiskelijoiden ja opettajien liikkuvuus on ensisijaisen tärkeää korkea-asteen koulutuksen eurooppalaisen ulottuvuuden kehittämiseksi. Neuvosto vaati 11 päivänä kesäkuuta 1993 julkaistuissa päätelmissä³, että jäsenvaltiot pyrkisivät määrätietoisesti poistamaan liikkuvuuden esteet korkea-asteen koulutuksessa. Samaa on korostettu ammatillisen koulutuksen osalta. Ammatillisten tutkintojen selkeydestä 3 päivänä joulukuuta 1992 annetussa

---

¹ EYVL C 177, 6.7.1988, s. 5.

² EYVL C 336, 19.12.1992, s. 4.

³ EYVL C 186, 8.7.1993, s. 1.

neuvoston päätöslauselmassa ja ammatillisen koulutuksen tutkintotodistusten selkeydestä 15 päivänä heinäkuuta 1996 annetussa neuvoston päätöslauselmassa kehoitettiin komissiota ja jäsenvaltioita toteuttamaan toimenpiteitä, joilla kohennettaisiin eri jäsenvaltioiden tutkintojärjestelmiä ja tutkintoja koskevaa keskinäistä tuntemusta ja edistettäisiin siten liikkuvuutta. Komissio ja Cedefop perustivat ammatillisten tutkintojen selkeyttä käsittelevän eurooppalaisen foorumin, jotta kyseisten päätöslauselmien perusteella tehtäisiin konkreettisia ehdotuksia. Joulukuun 21. päivänä 1998 tehdyllä päätöksellä⁴ perustetaan Europass-koulutukseen liittyvä järjestelmä, jolla pyritään edistämään ulkomailla saadun koulutuksen tunnustamista. Päätöksen johdanto-osan ensimmäisessä kappaleessa todetaan, että ammatillista koulutusta koskevan politiikan toteuttaminen edellyttää ammattia opiskelevien liikkuvuutta. Lisäksi neuvosto ja nuorisoministerit myönsivät 30. marraskuuta 1994 julkaistuissa päätelmissä⁵, että kiinnostus nuorten vapaaehtoistyötä kohtaan on kasvanut ja vapaaehtoistoimintaa on kehitetty Euroopan tasolla, sekä korostivat tarvetta poistaa nuorten vapaaehtoisten liikkuvuuden esteitä.

6. Tätä suuntausta tuetaan tiedonannossa ”Tietojen ja taitojen Eurooppa” ja komission Agenda 2000:ssa, jossa pidetään ensisijaisen tärkeänä tämän suosituksen kohteena olevien henkilöiden liikkuvuutta.
7. Kuten lokakuussa 1996 julkaistussa komission vihreässä kirjassa ”Koulutus - Ammattikoulutus - Tutkimus – Kansainvälisen liikkuvuuden esteet”⁶ ja Simone Veilin johtaman henkilöiden vapaata liikkuvuutta käsittelevän korkean tason asiantuntijaryhmän raportissa kuitenkin korostetaan, opiskelijoiden, koulutuksessa olevien henkilöiden ja nuorten vapaaehtoisten sekä vähemmässä määrin opettajien ja kouluttajien liikkuvuudelle on edelleen yhteisön säännöstöstä huolimatta huomattavia esteitä, jotka on syytä poistaa.
8. Komission vihreässä kirjassa ja korkean tason asiantuntijaryhmän raportissa ehdotetaan toimintalinjoja havaittujen esteiden poistamiseksi. Niiden herättämä keskustelu osoitti, että tarvitaan yhteisön toimi, jolla saadaan jäsenvaltiot toteuttamaan välttämättömät toimenpiteet, jotta poistetaan asteittain nykyiset vaikeudet ja tarjotaan yhteisön kansalaisille todellisen liikkuvuuden takaavat perusoikeudet. Eurooppa-neuvoston Amsterdamin kokouksessa hyväksyttiin yhtenäismarkkinoihin liittyvä toimintasuunnitelma, jolla pyritään tehostamaan markkinoiden toteutumista. Suunnitelmassa esitetään neljä strategista tavoitetta, muun muassa se, että luodaan kaikkien kansalaisten edun mukaiset yhtenäismarkkinat ja toteutetaan toimenpiteitä oleskeluoikeuden ja liikkuvuuden edistämiseksi Euroopan unionissa. Lisäksi siinä esitetään perustettavaksi järjestelmä, jonka avulla pidetään jatkuvasti yllä vuoropuhelua kansalaisten kanssa. Edellä esitetty osoittaa, että tarvitaan yhteisön toimintaa, jota täydennetään jäsenvaltioiden toiminnalla. Tämä suositus annetaan siis toissijaisuusperiaatteen mukaisesti joka sellaisena kuin se on määritelty toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamisesta tehdyssä pöytäkirjassa (erityisesti sen 5 artiklassa) oikeuttaa yhteisön toiminnan maiden rajat ylittävissä kysymyksissä kuten liikkuvuusasioissa.

---

⁴ EYVL L 17, 22.1.1999, s. 45.

⁵ EYVL C 348, 9.12.1994, s. 2.

⁶ KOM(96) 462 lopullinen.

III TAVOITTEET

9. Suosituksen tavoitteet ovat seuraavat:

- saada jäsenvaltiot poistamaan ne huomattavat esteet, joita yhteisön säännöstöstä huolimatta on vielä olemassa opiskelijoiden, koulutuksessa olevien, nuorten vapaaehtoisten, opettajien ja kouluttajien liikkuvuudelle
- saada jäsenvaltiot toteuttamaan toimenpiteitä, jotta niihin kolmansien maiden kansalaisiin, jotka oleskelevat laillisesti ja pysyvästi Euroopan yhteisössä, sovelletaan vapaaseen liikkuvuuteen ja tasa-arvoiseen kohteluun liittyvää yhteisön lainsäädäntöä ja tämän asiakirjan suosituksia; saada jäsenvaltiot kohtelemaan kolmansien maiden kansalaisia samalla tavoin kuin yhteisön kansalaisia, silloin kun he opiskelevat, osallistuvat koulutukseen tai vapaaehtoistyöhön taikka toimivat opettajina tai kouluttajina
- kehottaa jäsenvaltioita toteuttamaan strategioita maiden rajat ylittävän liikkuvuuden edistämiseksi ja sen sisällyttämiseksi kansallisiin toimintalinjoihin, joita sovelletaan suosituksessa tarkoitettuihin ryhmiin
- tiedottaa toimintatavoista, jotka ovat osoittautuneet hyviksi esimerkiksi yhteisön ohjelmissa Sokrates, Leonardo de Vinci ja Nuorten eurooppalainen vapaaehtoistyö

10. Jotta kyseisiin tavoitteisiin päästäisiin, jäsenvaltioita kehoitetaan varmistamaan, että vaihtoihin osallistuvia ei rangaista vaihdon aikana tai sen jälkeen heikentämällä heidän oikeuksiaan esimerkiksi sosiaaliturvan osalta. Lisäksi jäsenvaltioita pyydetään tunnustamaan asianmukaisella tavalla vastaanottavassa jäsenvaltiossa saatu kokemus ja järjestämään liikkuvuutta edistäviä tiedotuskampanjoita, joissa selvitetään, millä ehdoilla vaihtoja voidaan järjestää.

IV OIKEUDELLINEN MUOTO JA OIKEUSPERUSTA

11. Suositus on paras väline pyrittäessä poistamaan liikkuvuuden esteitä, jotka liittyvät moniin asioihin kuten kokemusten tunnustamiseen, oleskeluoikeuteen, sosiaaliturvaan ja verotukseen. Kyseessä olevilla henkilöryhmillä on kullakin omat erityispiirteensä, minkä vuoksi niitä ei voi käsitellä täysin yhtenäisesti. Ryhmien sisälläkin on usein tehtävä ero jäsenvaltioiden erilaisen tilanteen vuoksi, koska kansalliset järjestelmät ovat erilaisia. Lisäksi esteet vaihtelevat jäsenvaltioittain. Suosituksella ei pakoteta kaikkia samaan muottiin vaan kannustetaan kutakin jäsenvaltiota parempiin suorituksiin omassa tilanteessaan edellä mainitun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti, ja siksi se soveltuu parhaiten asetettuihin tavoitteisiin. Suositus noudattaa täysin suhteellisuusperiaatetta, koska se jättää jäsenvaltioille suuremman toimintavapauden kuin sitovat säädökset⁷.

---

⁷ Komissio on jo muilla aloilla käyttänyt suositusta mieluummin kuin esimerkiksi direktiiviä suhteellisuusperiaatteen liittyvistä syistä. Esimerkiksi 30 päivänä maaliskuuta 1998 komissio laati direktiiviehdotuksen sijasta suosituksen kuluttajariitojen ratkaisemisesta. Ks. komission kertomus ”Säädöskäytännön parantaminen 1998”, KOM(98) 715 lopull., s. 6, n.6.

12. Tämä suositus perustuu EY:n perustamissopimuksen 149 ja 150 artiklaan. Kyseisissä artikloissa määrätään yhteisön toiminnasta yhteistyössä jäsenvaltioiden toiminnan kanssa yleissivistävässä ja ammatillisessa koulutuksessa sekä nuorisoalalla. Määräyksissä viitataan selvästi tarpeeseen edistää tämän suosituksen soveltamisalaan kuuluvien henkilöiden liikkuvuutta.

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON SUOSITUKSEKSI

**opiskelijoiden, koulutuksessa olevien, nuorten vapaaehtoisten, opettajien ja kouluttajien
liikkuvuudesta Euroopan yhteisössä**

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 149 artiklan 4 kohdan ja 150 artiklan 4 kohdan,

ottavat huomioon komission ehdotuksen¹,

ottavat huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon²,

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon³,

noudattavat perustamissopimuksen 251 artiklassa määrättyä menettelyä,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Maiden rajat ylittävä henkilöiden liikkuvuus edistää eri kansallisten kulttuurien toteutumista ja sen avulla liikkuvuuteen osallistuvat voivat täydentää kulttuurista ja ammatillista kokemustaan ja näin koko eurooppalainen yhteiskunta hyötyy liikkuvuuden vaikutuksista. Tällaista kokemusta tarvitaan yhä enemmän nykyisten työllisyysmahdollisuuksien ollessa rajalliset ja työmarkkinoilla tarvitaan entistä enemmän joustavuutta ja kykyä sopeutua muutoksiin.
- (2) Opiskelijoiden, koulutuksessa olevien, nuorten vapaaehtoisten, opettajien ja kouluttajien liikkuvuus yhteisöohjelmien puitteissa tai niiden ulkopuolella on osa henkilöiden vapaata liikkuvuutta, joka on yksi perustamissopimuksella suojatuista perusvapauksista. Kaikilla Euroopan unionin jäsenvaltioiden kansalaisilla on oikeus liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella perustamissopimuksen 18 artiklan mukaisesti⁴.

---

¹ EYVL C

² EYVL C

³ EYVL C

⁴ Ks. asiakirja ”Opiskelijoiden, koulutuksessa olevien, nuorten vapaaehtoisten, opettajien ja kouluttajien liikkuvuuteen yhteisössä sovellettava yhteisön lainsäädäntö”.

- (3) Jäsenvaltioiden työntekijöiden ja heidän perheidensä liikkumista ja oleskelua yhteisön alueella koskevien rajoitusten poistamisesta 15 päivänä lokakuuta 1968 annetussa neuvoston direktiivissä 68/360/ETY⁵, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna Itävallan, Suomen ja Ruotsin liittymisasiakirjalla, tunnustetaan palkattujen työntekijöiden ja heidän perheenjäsentensä oleskeluoikeus. Opiskelijoiden oleskeluoikeudesta 28 päivänä lokakuuta 1993 annetussa neuvoston direktiivissä 93/96/ETY⁶ velvoitetaan jäsenvaltiot tunnustamaan sellaisten opiskelijoiden oleskeluoikeus, jotka ovat jonkin toisen jäsenvaltion kansalaisia ja jotka on hyväksytty osallistumaan ammatilliseen koulutukseen, samoin kuin heidän puolisonsa ja huollettavien lastensa oleskeluoikeus silloin, kun heillä ei ole kyseistä oikeutta jonkin toisen yhteisön säännöksen perusteella. Lisäksi oleskeluoikeudesta 28 päivänä kesäkuuta 1990 annetussa neuvoston direktiivissä 90/364/ETY⁷ tunnustetaan tietyin ehdoin yleisesti Euroopan kansalaisten oleskeluoikeus.
- (4) Opiskelijoiden, koulutuksessa olevien, nuorten vapaaehtoisten, opettajien ja kouluttajien liikkuvuudessa sovelletaan perustamissopimuksen 12 artiklan mukaista kansalaisuuteen perustuvan syrjinnän kieltämisen periaatetta. Kyseistä periaatetta sovelletaan perustamissopimuksen soveltamisaloilla, kuten yhteisöjen tuomioistuin on tuomioissaan monta kertaa todennut, ja näin ollen sitä sovelletaan perustamissopimuksen 149 ja 150 artiklassa tarkoitetuilla koulutuksen, ammatillisen koulutuksen ja nuorison aloilla.
- (5) Sosiaaliturvajärjestelmien soveltamisesta yhteisön alueella liikkuviin palkattuihin työntekijöihin, itsenäisiin ammatinharjoittajiin ja heidän perheenjäseniinsä 14 päivänä kesäkuuta 1971 annettu neuvoston asetus (ETY) N:o 1408/71⁸, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) N:o 1399/1999⁹, on tullut sovellettavaksi osittain opiskelijoihin.
- (6) Työntekijöiden vapaasta liikkuvuudesta yhteisön alueella 15 päivänä lokakuuta 1968 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 1612/68¹⁰, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (EY) 2434/92¹¹, säädetään tasa-arvoisesta kohtelusta vapaaseen liikkuvuuteen liittyvää oikeutta käyttäneiden palkattujen työntekijöiden ja heidän perheenjäsentensä mahdollisuuksissa päästä yleissivistävään tai ammatilliseen koulutukseen.
- (7) Ammatillisten tutkintojen tunnustamista säänneltyihin ammatteihin kuten opettajan ammattiin pääsemiseksi ja niiden harjoittamiseksi säännellään Euroopan yhteisössä neuvoston direktiivissä 89/48/ETY¹² ja 92/51/ETY¹³, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission direktiivillä 97/38/EY¹⁴, perustetulla yleisellä järjestelmällä.

---

⁵ EYVL L 257, 19.10.1968, s. 13.

⁶ EYVL L 317, 18.12.1993, s. 59.

⁷ EYVL L 180, 13.7.1990, s. 26.

⁸ EYVL L 149, 5.7.1971, s. 2, asetuksen (EY) N:o 118/97 liitteenä on ajantasaistettu toisinto, EYVL L 28, 30.1.1997, s. 1.

⁹ EYVL L 164, 30.6.1999, s. 1.

¹⁰ EYVL L 257, 19.10.1968, s. 2.

¹¹ EYVL L 245, 26.8.1992, s. 1.

¹² EYVL L 19, 24.1.1989, s. 16.

¹³ EYVL L 209, 24.7.1992, s. 25.

¹⁴ EYVL L 184, 12.7.1997, s. 31.

- (8) Ammatillisten tutkintojen selkeydestä 3 päivänä joulukuuta 1992 annetussa neuvoston päätöslauselmassa¹⁵ ja ammatillisen koulutuksen tutkintotodistusten selkeydestä 15 päivänä heinäkuuta 1996 annetussa neuvoston päätöslauselmassa¹⁶ kehoitetaan komissiota ja jäsenvaltioita toteuttamaan toimenpiteitä, joilla parannetaan eri jäsenvaltioiden tutkintojärjestelmien ja tutkintojen keskinäistä tuntemusta siten, että niitä kehitetään selkeämmiksi ja ymmärrettävämmiksi, ja siten avoimmiksi. Lisäksi on perustettu ammatillisten tutkintojen avoimmuutta käsittelevä eurooppalainen foorumi, jolla voidaan tehdä konkreettisia ehdotuksia kyseisten päätöslauselmien täytäntöön panemiseksi.
- (9) Jäsenvaltiot ovat pyytäneet komissiota tutkimaan, olisiko mahdollista laatia vapaaehtois pohjalta tutkintotodistuksiin liitettävä eurooppalainen lisäosa, jotta saataisiin yhteisvaikutuksia akateemiseen ja ammatilliseen tunnustamiseen¹⁷. Komission aloittama tämänsuuntainen työ Euroopan neuvoston ja UNESCO:n kanssa on saatettu päätökseen, ja siihen liittyen järjestetään pian tiedotuskampanja.
- (10) Mainituista säädöksistä huolimatta lokakuussa 1996 julkaistussa komission vihreässä kirjassa ”Koulutus - Ammatillinen koulutus - Tutkimus – Kansainvälisen liikkuvuuden esteet” oli todettava, että liikkuvuudelle on vielä esteitä. Opiskelijoiden, koulutuksessa olevien, nuorten vapaaehtoisten, opettajien ja kouluttajien asema vaihtelee eri jäsenvaltioissa esimerkiksi työskentelyoikeutta, sosiaaliturvaa ja verotusta koskevan lainsäädännön osalta, mikä muodostaa esteen liikkuvuudelle. Samalla tavoin se, ettei nuorten eurooppalaisen vapaaehtoistyön erityislaatua tunnusteta, vaikeuttaa nuorten vapaaehtoisten liikkuvuutta.
- (11) Vihreässä kirjassa ehdotetaan tiettyjä toimintalinjoja näiden esteiden poistamiseksi. Toimintalinjat on laajasti hyväksytty keskusteluissa, joita aiheesta on järjestetty jäsenvaltioissa. On näin ollen välttämätöntä poistaa nämä liikkuvuuden esteet.
- (12) Tämä suositus annetaan toissijaisuusperiaatteen mukaisesti, sillä, kuten edellä korostettiin, tarvitaan yhteisön toimintaa, jota täydennetään jäsenvaltioiden toiminnalla, jotta liikkuvuuden esteet voidaan poistaa. Tässä yhteydessä on syytä korostaa toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden soveltamisesta tehdyn pöytäkirjan 5 artiklan mukaisesti, että maiden rajat ylittävän luonteensa vuoksi liikkuvuus edellyttää yhteisön toimintaa. Tämä suositus on myös suhteellisuusperiaatteen mukainen, sillä siinä ei pakoteta jäsenvaltioita mihinkään vaan annetaan niille mahdollisimman paljon liikkumavaraa asetettuihin tavoitteisiin pääsemiseksi.
- (13) Tämän suosituksen kohteena ovat ennen kaikkea ne yhteisön kansalaiset, jotka haluavat hankkia kokemuksia jossain toisessa jäsenvaltiossa, joka ei ole heidän kotimaansa. Tampereella 15 ja 16 päivänä lokakuuta 1999 kokoontunut Eurooppa-neuvosto totesi kuitenkin, että Euroopan unionin on taattava yhtäläinen kohtelu niille kolmansien maiden kansalaisille, jotka asuvat laillisesti jonkin jäsenvaltion alueella, ja että yhteisön integraatiopolitiikan pyrkimyksenä olisi oltava tarjota heille vastaavat oikeudet ja velvollisuudet kuin unionin kansalaisille¹⁸. Lisäksi niiden kolmansien maiden kansalaisiin, jotka oleskelevat laillisesti ja pitkäaikaisesti yhteisön alueella, olisi sovellettava vapaata liikkuvuutta ja tasa-arvoista kohtelua koskevaa yhteisön

---

¹⁵ EYVL C 49, 19.2.1993, s. 1.

¹⁶ EYVL C 224, 1.8.1996, s. 7.

¹⁷ EYVL C 195, 6.7.1996, s. 6.

¹⁸ KOM(96) 462 lopull.

lainsäädäntöä sekä tämän asiakirjan suosituksia. Samalla tavoin kolmansien maiden kansalaisiin, jotka osallistuvat johonkin yhteisön ohjelmaan kuten Sokrates, Leonardo da Vinci tai Nuorten eurooppalainen vapaaehtoistyö, olisi sovellettava kyseisiä sääntöjä.

- (14) Yhteisön mainituilla ohjelmilla on ollut mahdollista kehittää yhteisön tasolla hyviä toimintatapoja ja tärkeitä välineitä, joilla edistetään opiskelijoiden, koulutuksessa olevien, nuorten vapaaehtoisten, opettajien ja kouluttajien liikkuvuutta. Nämä hyvät toimintatavat ja välineet olisi otettava mahdollisimman laajasti käyttöön,

SUOSITTELEVAT, ETTÄ:

I JÄSENVALTIOT

1. Yhteiset toimenpiteet kaikille, joita tämä suositus koskee

- a) toteuttavat asianmukaisia toimenpiteitä, joilla edistetään niiden henkilöiden liikkuvuutta – jota olisi aina tuettava – jotka haluavat opiskella, osallistua koulutukseen tai vapaaehtoistyöhön taikka opettajille tai kouluttajille järjestettyyn toimintaan yhteisön ohjelmien puitteissa tai niiden ulkopuolella jossain toisessa jäsenvaltiossa; kyseisillä toimenpiteillä olisi täydennettävä yhteisön ohjelmissa Sokrates, Leonardo da Vinci ja Nuorten eurooppalainen vapaaehtoistyö toteutettuja toimia, ja niissä olisi hyödynnettävä näissä ohjelmissa kehitettyjä hyviä toimintatapoja; toimenpiteillä olisi vastattava erityisesti liikkuvuuden rahoitusongelmiin ja varattava tukea liikkuvuuden edistämiseksi; toimenpiteillä olisi lisäksi tuettava kieltenoppimista, sillä kielitaidon puute on merkittävä liikkuvuuden este; toimenpiteiden avulla jäsenvaltioiden olisi voitava ohjata liikkuvuutta sellaiseen toimintaan, jota ei ole tarjolla niiden omalla alueella, tai uutta luovaan taikka tulevaisuuden kannalta tärkeään toimintaan
- b) toteuttavat tarpeelliset toimenpiteet, joiden avulla liikkuvuuteen osallistuneet voivat kertoa asianomaisissa piireissä kuten kotimaansa korkeakouluissa ja ammattipiireissä vastaanottavassa maassa saamistaan kokemuksista; tätä tarkoitusta varten jäsenvaltioiden olisi toteutettava täysimääräisesti tutkintojen selkeydestä 3 päivänä joulukuuta 1992 annetussa neuvoston päätöslauselmassa¹⁹ asetettuihin tavoitteet; tavoitteena on, että liikkuvuuteen osallistuneet voivat esittää mahdollisille työnantajille kaikki tutkintonsa ja kokemuksensa ja että työnantajat pystyvät työvaatimustensa kannalta arvioimaan heidän tutkintojaan ja kokemustaan erityisesti silloin, kun ne on hankittu toisessa valtiossa
- c) toteuttavat asianmukaisia toimenpiteitä, jotta tämän suosituksen kohteena olevilla henkilöillä olisi samat edut kuin samanlaiseen toimintaan osallistuvilla vastaanottavan valtion kansalaisilla; etuja ovat muun muassa alennukset julkisen liikenteen maksuista, asumis- ja ateriatuki sekä pääsy kirjastoihin ja museoihin

---

¹⁹ EYVL C 49, 19.2.1993, s. 1.

- d) toteuttavat asianmukaisia toimenpiteitä, jotta liikkuvuudesta kiinnostuneet saavat helposti hyödyllisiä tietoja mahdollisuuksista opiskella tai osallistua koulutukseen, vapaaehtoistyöhön tai opettajille taikka kouluttajille tarkoitettuun toimintaan muissa jäsenvaltioissa
- e) toteuttavat asianmukaisia toimenpiteitä, jotta niihin kolmansien maiden kansalaisiin, jotka oleskelevat laillisesti ja pitkäaikaisesti yhteisössä, sovelletaan vapaata liikkuvuutta ja tasa-arvoista kohtelua koskevaa yhteisön lainsäädäntöä sekä tämän asiakirjan suosituksia; kohtelevat samalla tavoin myös niitä kolmansien maiden kansalaisia, jotka opiskelevat tai osallistuvat koulutukseen, vapaaehtoistyöhön tai opettajille taikka kouluttajille tarkoitettuun toimintaan jonkin yhteisön ohjelman yhteydessä

2. Eryteisesti opiskelijoita koskevat toimenpiteet

- a) varmistavat, että lähtöjäsenvaltiossa tunnustetaan vastaanottavassa jäsenvaltiossa suoritettu opintojakso tutkintoa varten; tätä tarkoitusta varten olisi edistettävä eurooppalaisen opintosuoritusten ja arvosanojen siirtojärjestelmän (ECTS:n) käyttöä; järjestelmä perustuu opinto-ohjelmien selkeyteen ja takaa opintosuoritusten tunnustamisen, koska opiskelija, lähettävä oppilaitos ja vastaanottava laitos tekevät etukäteen sopimuksen; tässä yhteydessä on toteutettava asianmukaisia toimenpiteitä, jotta opintosuoritusten hyväksymisestä vastaavat toimivaltaiset viranomaiset tekevät päätöksensä kohtuullisessa ajassa, päätökset ovat perusteltuja ja niistä voi valittaa
- b) kannustavat oppilaitoksia käyttämään eurooppalaista lisäosaa tutkintotodistusten hallinnollisena liitteenä; lisäosan tarkoituksena on kuvata suoritettuja opintoja niiden tunnustamisen helpottamiseksi
- c) toteuttavat asianmukaisia toimenpiteitä, jotta erityisesti terveydenhoitoon liittyvän yksityisen vakuutuksen ottaneet opiskelijat voisivat siirtää vakuutuksen edut vastaanottavaan valtioon, jos he eivät kuulu asetusten (ETY) N:o 1408/71, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (EY) N:o 307/99²⁰ soveltamisalaan
- d) helpottavat vaihtoon osallistuvan opiskelijan sopeutumista (esimerkiksi opinto-ohjauksella ja psykopedagogisella tuella) vastaanottavan valtion koulutusjärjestelmään sekä hänen sopeutumistaan uudelleen kotimaansa koulutusjärjestelmään niin kuin Sokrates-ohjelmassa toimitaan; tätä varten olisi pyrittävä yhdenmukaistamaan korkeakoulujen lukuvuosia erityisesti ottamalla käyttöön korkea-asteen opintojen jako kahteen tai kolmeen lukukauteen
- e) toteuttavat asianmukaisia toimenpiteitä, jotta apurahojen ja muiden tukien siirto- ja maksuennettelyjä ulkomaille helpotetaan ja yksinkertaistetaan
- f) toteuttavat tarvittavia toimenpiteitä, jotta apurahojen ja muiden tukien kaksinkertaisen verotuksen riski poistetaan

---

²⁰ EYVL L 38, 12.2.1999, s. 1.

3. Erityisesti koulutuksessa olevia koskevat toimenpiteet

- a) varmistavat, että vastaanottavassa jäsenvaltiossa saatu koulutus validoidaan lähtöjäsenvaltiossa; tätä varten olisi tuettava muun muassa vuorottelu- ja erityisesti oppisopimuskoulutusta koskevien eurooppalaisten koulutusjaksojen edistämisestä 21 päivänä joulukuuta 1998 tehdyn neuvoston päätöksen²¹ mukaisen EUROPASS-todistuksen käyttöä; lisäksi olisi tuettava selkeämpien mallien käyttöä koulutuksen tutkintotodistusten selkeydestä 15 päivänä heinäkuuta 1996 annetussa neuvoston päätöslauselmassa²² tarkoitetuissa ammatillisen koulutuksen tutkintotodistuksissa; ammatillisten tutkintojen selkeyttä käsittelevän eurooppalaisen foorumin konkreettisia ehdotuksia olisi toteutettava
- b) toteuttavat asianmukaisia toimenpiteitä, jotta koulutuksessa olevilla on vastaanottavassa valtiossa sosiaaliturva erityisesti terveydenhoidon osalta
- c) varmistavat, että toisessa jäsenvaltiossa koulutukseen osallistuvalla työttömällä säilyy oikeus lähtövaltion työttömyyskorvaukseen
- d) ottavat huomioon toisessa jäsenvaltiossa suoritettujen koulutusjaksojen laskettaessa odotusaikaa, jonka jälkeen koulutukseen osallistuva on oikeutettu saamaan työttömyyskorvausta, eivätkä määrää kyseiselle henkilölle täyttä odotusaikaa toisessa jäsenvaltiossa oleskelun takia
- e) kohtelevat toisessa jäsenvaltiossa koulutusjakson suorittavia mutta direktiivin 93/96/ETY soveltamisalan ulkopuolelle jääviä henkilöitä vähintään kyseisen direktiivin säännöksissä edellytetyllä tavalla lukuun ottamatta vaatimusta kirjoittautua hyväksytyyn oppilaitokseen

4. Erityisesti nuoria vapaaehtoisia koskevat toimenpiteet

- a) luovat nuorten vapaaehtoisten tilanteeseen soveltuvan erityiskehityksen, jos sellainen puuttuu
- b) varmistavat, että vastaanottavassa jäsenvaltiossa suoritettu vapaaehtoistyö hyväksytään lähtöjäsenvaltiossa; tätä varten olisi edistettävä asiakirjojen, kuten yhteisön "Nuorten eurooppalainen vapaaehtoistyö" -toimintaohjelmasta 20 päivänä heinäkuuta 1998 tehdyn Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen N:o 1686/98/EY²³ 8 artiklassa säädetyn todistuksen käyttöä
- c) sallivat nuorten vapaaehtoisten viedä vastaanottavaan jäsenvaltioon E111-lomakkeen ansiosta terveydenhoidon kattavan vakuutuksen, joka heillä oli lähtöjäsenvaltiossa
- d) sallivat tapauskohtaisesti nuoren vapaaehtoisen tai hänen vanhempiansa jatkaa perhe- tai muiden etuuksien saamista koko vapaaehtoistyön ajan, vaikka nuori lähtee toiseen jäsenvaltioon, edellyttäen, että laillinen asuinpaikka pysyy jäsenvaltiossa, jossa etuuksia maksetaan

---

²¹ EYVL L 17, 22.1.1999, s. 45.

²² EYVL C 224, 1.8.1996, s. 7.

²³ EYVL L 214, 31.7.1998, s. 1.

- e) laskevat vapaaehtoistyöjakson eduksi työttömälle tai työttömyyskorvaus-oikeutta odottavalle nuorelle vapaaehtoiselle; tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että vapaaehtoistyöjakso otetaan huomioon laskettaessa odotusaikaa, jonka jälkeen nuori on oikeutettu saamaan työttömyyskorvausta, eikä työttömyyskorvausta saavalle nuorelle määrätä täyttä odotusaikaa hänen palattuaan kotimaahan ja että hän saa vapaaehtoistyöjakson ajaksi vapautuksen velvollisuudesta olla työmarkkinoiden käytettävissä; tämä ei kuitenkaan tarkoita, että työttömyyskorvausta saisi vapaaehtoistyöjakson ajalta, vaan korvauksen maksu keskeytyy kyseisen jakson ajaksi
- f) välttävät sitä, että nuori vapaaehtoinen tai organisaatio, jossa hän suorittaa vapaaehtoistyönsä, joutuisivat maksamaan ennakoveroa tai sosiaaliturvamaksuja, koska vapaaehtoistyö ei ole palkallista toimintaa; välttävät myös sitä, että toiminta joutuisi kaksinkertaisen verotuksen kohteeksi

5. Erityisesti opettajia ja kouluttajia koskevat toimenpiteet

- a) toteuttavat tarvittavat toimenpiteet taatakseen, että henkilöitä, jotka kuuluvat jonkin tietyn jäsenvaltion verotusjärjestelmään ja jonkin toisen jäsenvaltion sosiaaliturvajärjestelmään, kohdellaan yhtä edullisesti kuin jos heihin sovellettaisiin yhden ainoan jäsenvaltion verotukseen ja sosiaaliturvaan liittyviä määräyksiä
- b) toteuttavat erityisesti lukuvuosien keston ja ajankohtaan liittyviä organisatorisia toimenpiteitä, joiden ansiosta opettajat voivat osallistua (pääasiassa lyhytkestoisiin) vaihtoihin oman oppilaitoksen lukuvuoden häiriintymättä
- c) ottavat käyttöön eurooppalaisia sapattivapajaksoja, joiden ansiosta opettajat ja kouluttajat voivat helpommin osallistua vaihtoihin
- d) kannustavat sisällyttämään eurooppalaisen ulottuvuuden opettajien ja kouluttajien koulutusohjelmiin Sokrates- ja Leonardo-ohjelman yhteydessä saatujen kokemusten perusteella koulutusohjelmien lähentämisen, henkilövaihdon ja toisessa jäsenvaltiossa suoritettujen harjoittelujaksojen avulla
- e) palkitsevat esimerkiksi ylennyksin ne, jotka osallistuvat ammattiinsa liittyvään toimintaan toisessa jäsenvaltiossa

II PYYTÄVÄT JÄSENVALTIOITA

laatimaan joka toinen vuosi kertomuksen tämän suosituksen kohteena olevien eri asioiden täytäntöönpanosta ja antamaan kertomuksen komissiolle

III PYYTÄVÄT KOMISSIOTA

- a) perustamaan asiantuntijaryhmän, johon kuuluu suosituksessa tarkoitettut ryhmät tuntevia henkilöitä ja jossa kaikki jäsenvaltiot ovat edustettuina; ryhmän tarkoituksena on vaihtaa tietoja ja kokemuksia tämän suosituksen sisältämistä seikoista

- b) toimittamaan Euroopan parlamentille, neuvostolle, talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle joka toinen vuosi kertomuksen jäsenvaltioiden toimista tämän suosituksen kohteena olevien eri asioiden täytäntöön panemiseksi.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja

LIITE

SUOSITUKSESSA TARKOITETUT HENKILÖRYHMÄT

I OPISKELIJAT

henkilöt, jotka opiskelevat EY:n perustamissopimuksen 149 artiklan 2 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa tarkoitetuissa koulutuslaitoksissa

II KOULUTUKSESSA OLEVAT

henkilöt, jotka iästä riippumatta osallistuvat ammatilliseen koulutukseen millä tahansa tasolla, mukaan lukien korkea-asteen koulutus

III NUORET VAPAAEHTOISET

yleensä 18–25-vuotiaat henkilöt, jotka nuorten eurooppalaisen vapaaehtoistyön tai vastaavien kansainvälisten vapaaehtoistyöhankkeiden yhteydessä sitoutuvat tekemään aktiivisina kansalaisina yleishyödyllistä ja palkatonta, yhteisvastuullista käytännön työtä tarkoituksenaan kehittää sosiaalisia ja henkilökohtaisia taitojaan ja kykyjään ja joille nimetään ohjelmassa tukihenkilö

IV OPETTAJAT

henkilöt, jotka antavat opetusta EY:n perustamissopimuksen 149 artiklan 2 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa tarkoitetuissa koulutuslaitoksissa

V KOULUTTAJAT

henkilöt, jotka antavat koulutusta joko EY:n perustamissopimuksen 149 artiklan 2 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa tarkoitetuissa koulutuslaitoksissa tai oppimiskeskuksissa taikka yrityksissä

Huomautus: Edellä mainitut henkilöt ovat tämän suosituksen kohteena ainoastaan jos he osallistuvat kestoaltaan rajoitettuun, kahden jäsenvaltion – lähtövaltion ja vastaanottavan valtion – väliseen vaihtoon, joka päättyy periaatteessa siihen, että henkilö palaa lähtövaltioon; suosituksessa ei tarkoiteta tilanteita, joissa henkilöt pysyvät yhden jäsenvaltion alueella, eikä tilanteita, joissa henkilöt lähtevät toiseen jäsenvaltioon asettuaan sinne pitkäksi aikaa tai pysyvästi.

RAHOITUSSELVITYS

1. TOIMENPITEEN NIMI

Ehdotus: Euroopan parlamentin ja neuvoston suositus opiskelijoiden, koulutuksessa olevien, nuorten vapaaehtoisten, opettajien ja kouluttajien liikkuvuudesta Euroopan yhteisössä

2. BUDJETTIKOHTA

Yleisen talousarvion osa A, pääluokka III (komissio)

3. OIKEUSPERUSTA

EY:n perustamissopimuksen 149 ja 150 artikla

4. BUDJETTITIEDOT

4.1 Suosituksen kattama ajanjakso

Suositus kattaa aluksi kaksi vuotta: Euroopan parlamentin ja neuvoston hyväksymisestä komission antamaan ensimmäiseen raporttiin asti (suositus pannaan todennäköisesti täytäntöön vuoden 2001 lopussa)

5. MENOLAJI

Suosituksen täytäntöönpano ei aiheuta komissiolle toimintamenoja. Täytäntöönpanon yhteydessä järjestetään vuosittain kaksi asiantuntijakokousta.

6. YHTEISÖN TUEN TARPEELLISUUS JA TAVOITTEET

6.1 Yhteisön tuen tarpeellisuus erityisesti toissijaisuusperiaatteen kannalta

Suositus ehdotus kuuluu kansainvälisen liikkuvuuden esteistä lokakuussa 1996 annetun komission vihreän kirjan (KOM(96) 462) jatkotoimiin.

Vihreässä kirjassa tuotiin esiin, että niiden tiellä on edelleen esteitä, jotka haluavat opiskella, opettaa, tehdä tutkimustyötä tai osallistua vapaaehtoistyöhön jossakin toisessa Euroopan unionin jäsenvaltiossa. Siinä myös ehdotettiin toimintatapoja näiden esteiden poistamiseksi. Kirjan julkaisemisen jälkeen käytiin laajoja neuvotteluja ja keskusteluja - esimerkiksi jäsenvaltioissa ja opetusministereiden neuvostossa 27. kesäkuuta 1997 - ja niissä vahvistui, että kirjassa esitetyt esteet ovat todellisia ja että korjaaviin toimenpiteisiin on halukkuutta.

Suosituksen valinta oikeusvälineeksi on perusteltua seuraavista syistä:

- perustamissopimuksen 149 ja 150 artiklan määräyksillä ei pyritä yhdenmukaistamaan kansallisia lainsäädäntöjä alalla

- tilanteet ovat joskus hyvin erilaisia eri jäsenvaltioissa, ja näin ollen yhden sitovan mallin määrittäminen kaikille ei ole suotavaa.

6.2. Toimenpiteen yleistavoite

Suosituksella pyritään pääasiassa edistämään asianomaisten henkilöiden liikkuvuutta ja kehoitetaan jäsenvaltioita poistamaan esteet, joita yhteisön säännöstöstä huolimatta on edelleen olemassa. Ehdotuksessa esitetään ensin kaikkiin siinä tarkoitettuihin ryhmiin sovellettavia suosituksia (jotka koskevat esimerkiksi toisessa jäsenvaltiossa hankitun kokemuksen tunnustamista). Sitten annetaan erityissuosituksia kunkin suosituksen kohteena olevan ryhmän osalta.

7. SEURANTA

Suosituksella komission on annettava suosituksen täytäntöönpanoa koskeva raportti kaksi vuotta sen jälkeen, kun suositus on hyväksytty Euroopan parlamentissa ja neuvostossa. Raportin on katettava kulunut ajanjakso, ja siinä on esitettävä jäsenvaltioissa saavutettu edistys suosituksessa mainituilla aloilla.

8. HALLINTOMENOT

Tarvittavien hallinnollisten varojen tosiasiallinen käyttöönotto riippuu komission vuotuisesta varojen jakamisesta koskevasta päätöksestä, ja siinä otetaan huomioon henkilöstön määrä ja budjettivallan käyttäjän myöntämät lisämäärärahat.

8.1 Vaikutus henkilöstön lukumäärään

Henkilöstöryhmä		Henkilöstömäärä		joista		Kesto
		Vakituinen henkilöstö	Määrä-aikainen henkilöstö	kyseiseen PO:hon tai yksikköön kuuluvaa henkilöstöä	Lisähenkilöstöä	
Virkamiehet tai määräaikaiset toimihenkilöt	A	1,5		1,5		
	B	0,5		0,5		
	C	0		0		
Muu henkilöstö (END - A7003)			0	0		
Yhteensä		2,0		2,0		2001-2002

8.2 Henkilöstön taloudellinen kokonaisvaikutus

(euroa)

	Summa	Laskentatapa
Virkamiehet ¹	432 000	108 000 euroa x 2 h/v x 2 v
Muu henkilöstö (END – A7003)		A1, A2, A4, A5, A7
Yhteensä	432 000	

8.3 Toimenpiteeseen liittyvien muiden toimintakulujen taloudellinen vaikutus

(euroa)

Budjettikohta (nro ja nimi)	Summa	Laskentatapa
A-7030 Kokouksista ja kutsuista aiheutuvat kustannukset	117 000	2 kokousta x 3 asiantuntijaa x 15 x 650 euroa x 2 vuotta Katso jäljempänä kohta 1.

Määrärahat saadaan koulutuksen ja kulttuurin pääosaston kokonaismäärärahoista.

1. Seuraavien kustannusten kattaminen: tätä tarkoitusta varten perustetun asiantuntijaryhmän kaksi kokousta vuosittain (kukin jäsenvaltio nimeää ryhmään yhden opiskelijoiden ja opettajien asioita tuntevan asiantuntijan, yhden koulutuksessa olevien ja kouluttajien asioita tuntevan asiantuntijan ja yhden nuorten vapaaehtoisten asioita tuntevan asiantuntijan).

---

¹ Käytettäessä toimenpiteen hallintoon osoitettua olemassa olevaa henkilöstöä (laskutoimitus perustuu osastoihin A-1, A-2, A-4, A-5 ja A-7) – vuosittaiset kustannukset.